

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Eğitime Giriş

YAZARLAR

Prof.Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Seda GÜNDÜZALP

Doç. Dr. İbrahim YAŞAR KAZU

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YİRCİ

Doç. Dr. Muhammet TURHAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Doç. Dr. Niyazi ÖZER

Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

Dr. Öğr. Üyesi Gönül ŞENER

Dr. Zübeyde YARAŞ

Dr. Öğretim Üyesi Seçil Eda KARTAL

ISBN: 978-605-7602-05-3

Sertifika No: 34068

Editörler

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Kapak

Bülent POLAT

Mizanpaj

Burhan MADEN

Redaksiyon

Muhammet ÖZCAN

Baskı ve Cilt:

Tarcan Matbaacılık

İvedik Caddesi No:417/A

Yenimahalle/Ankara

Eposta: tarcanctp@gmail.com

Tel: 0312 3843435

Birinci Baskı: 2018

İkinci Baskı: 2019

ASOS YAYINLARI

e-posta: asosyayinlari@gmail.com

web: www.asosyayinlari.com

Tel: 0530 473 23 00

Yayıncının yazılı izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Tüm bölümler intihal.net benzerlik tespit programından geçirilmiştir.

Bu yayını **SOBIAD** tarafından indekslenmiştir.

Yazarlar, yazmış oldukları bölümlerin özgünlüğünden sorumludur.

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Eğitime Birlik

YAZARLAR

Prof.Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN

Dr. Öğr. Üyesi Seda GÜNDÜZALP

Doç. Dr. İbrahim YAŞAR KAZU

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YİRCİ

Doç. Dr. Muhammet TURHAN

Dr. Öğr. Üyesi Tuncay Yavuz ÖZDEMİR

Doç. Dr. Niyazi ÖZER

Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

Dr. Öğr. Üyesi Gönül ŞENER

Dr. Zübeyde YARAŞ

Dr. Öğretim Üyesi Seçil Eda KARTAL

Bölümler ve Yazarları

Birinci Bölüm: Eğitimin Temel Kavramları, Amaç ve İşlevleri

Dr. Öğr. Üyesi Seda GÜNDÜZALP

İkinci Bölüm: Eğitimin Tarihsel Temelleri

Prof. Dr. Mukadder BOYDAK ÖZAN - Dr. Zübeyde YARAŞ

Üçüncü Bölüm: Eğitimin Psikolojik Temelleri

Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN

Dördüncü Bölüm: Eğitimin Toplumsal Temelleri

Doç. Dr. Niyazi ÖZER

Beşinci Bölüm: Eğitimin Felsefi Temelleri

Doç. Dr. İbrahim Yaşar KAZU

Altıncı Bölüm: Eğitimin Politik Temelleri

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan YİRCİ

Yedinci Bölüm: Eğitimin Hukuksal Temelleri

Dr. Öğr. Üyesi Gönül ŞENER

Sekizinci Bölüm: Eğitimin Ekonomik Temelleri

Doç. Dr. Muhammed TURHAN

Dokuzuncu Bölüm: Öğretmenlik Mesleği ve Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme

Dr. Öğr. Üyesi Tunçay Yavuz ÖZDEMİR

Onuncu Bölüm: Türk Eğitim Sisteminin Yönetsel Yapısı

Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

On Birinci Bölüm: Eğitime Dair Yeni Yaklaşımlar

Dr. Öğr. Üyesi Tunçay Yavuz Özdemir - Öğr. Gör. Dr. Hakan POLAT

İçindekiler

Bölümler ve Yazarları.....	4
ÖN SÖZ.....	13

BÖLÜM I

EGİTİMİN TEMEL KAVRAMLARI, AMAÇ VE İŞLEVLERİ.....	15
Giriş	16
1. Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar	17
1. 1. Eğitim	17
1. 2. Öğrenme	19
1. 3. Öğretim	19
1. 4. Kültür	19
2. Bir Sistem Olarak Eğitim	20
3. Eğitim Türleri.....	21
3. 1. Formal Eğitim.....	22
3. 2. Örgün Eğitim.....	22
3. 3. Yaygın Eğitim	23
3. 4. İnfomal Eğitim.....	24
3. 5. Sargın Eğitim	24
4. Eğitim Programı.....	25
5. Eğitimin Amaçları.....	26
5. 1. Eğitimin Açık İşlevleri.....	28
5. 2. Eğitimin Gizil İşlevleri.....	29
Sıra Sende... ..	31
Kaynaklar	33

BÖLÜM II

EĞİTİMİN TARİHSEL TEMELLERİ 35

Giriş	36
1. İlk Çağda Eğitimin Tarihsel Gelişimine Bakış.....	37
2. Avrupa ve Türk Toplumlarında Eğitime Tarihsel Bir Bakış.....	40
2. 1. Avrupa Toplumlarında Eğitime Tarihsel Bir Bakış.....	40
2. 2. Türk Toplumlarında Eğitime Tarihsel Bir Bakış.....	42
2. 2. 1. İslamiyet Öncesi Dönemde Eğitime Tarihsel Bakış	42
2. 2. 2. İslamiyet Sonrası Dönemde Eğitime Tarihsel Bakış.....	44
2. 2. 3. İtil Bulgar Devleti Dönemi'nde Eğitim.....	44
2. 2. 4. Karahanlı Devleti Dönemi'nde Eğitim	45
2. 2. 5. Selçuklu Devleti'nde Eğitim	48
2. 2. 6. Osmanlı Devleti'nde Eğitim	49
2. 2. 7. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde Eğitim	52
Sıra Sende	55
Kaynaklar	57

BÖLÜM III

EĞİTİMİN PSİKOLOJİK TEMELLERİ 59

Giriş	60
1. Psikoloji	60
2. Eğitim Psikolojisi.....	62
3. Gelişimle İlgili Temel Kavramlar	64
Davranış Çeşitleri.....	66
4. Gelişimin İlkeleri.....	67
5. Gelişim Alanları ve Gelişim Dönemleri.....	68
5. 1. Fiziksel Gelişim	70
5. 2. Bilişsel Gelişim	70
5. 3. Kişilik Gelişimi.....	71
5. 4. Ahlak Gelişimi.....	73
6. Öğrenme	74
7. Öğrenmeyi Etkileyen Temel Faktörler.....	75
8. Öğrenme Kuramları.....	76
8. 1. Davranışçı Kuram	76
8. 1. 1. Klasik Koşullanma	77
8. 1. 2. Edimsel Koşullanma.....	78

8. 2. Bilişsel Kuram	79
Sıra Sende... ..	81
Kaynaklar	83

BÖLÜM IV

EĞİTİMİN TOPLUMSAL TEMELLERİ.....	85
Eğitimin Toplumsal Temellerini Neden Bilmeliyiz?	86
Eğitim Sosyolojisi	87
Eğitim-Toplum İlişkisi ve Toplumsallaşma.....	88
Eğitim-Kültür İlişkisi	89
Kültürleme	91
Kültürlenme.....	92
Kültürleşme	93
Eğitimin Diğer Toplumsal Kurumlarla İlişkisi	94
Eğitim ve Aile İlişkisi	95
Eğitim ve Ekonomi İlişkisi	95
Eğitim ve Siyaset İlişkisi	96
Eğitim ve Din İlişkisi	97
Eğitimin Toplumsal Süreçlerle İlişkisi	98
Toplumsal Değişme ve Eğitim	98
Toplumsal Kontrol ve Eğitim.....	100
Toplumsal Hareketlilik, Tabakalaşma ve Eğitim	102
Sıra Sende... ..	105
Kaynaklar	107

BÖLÜM V

EĞİTİMİN FELSEFİ TEMELLERİ.....	109
1. Felsefe Nedir?	110
2. Felsefi Bilgi ile Bilimsel Bilgi Arasındaki Benzerlik ya da Farklılıklar	112
3. Felsefenin Doğuşu	112
4. Eğitim felsefesinin işlevleri nelerdir?	113
5. Felsefe Alanları	114
6. Eğitim Felsefesi Akımları	115
6. 1. İdealizm (Ülkücülük)	115
6. 2. Realizm (Gerçekçilik).....	116
6. 3. Natüralizm (Doğacılık)	116

6. 4. Pragmatizm (Yararcılık).....	117
6. 5. Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm).....	117
7. Eğitim Felsefeleri.....	118
7. 1. Daimicilik (Perennialism).....	118
7. 2. Esasicilik (Essentialism).....	119
7. 3. İlerlemecilik (Progressivism).....	120
7. 4. Yeniden Kurmacılık (Reconstructionism).....	122
8. Eğitim Felsefesi Akımlarının Türk Eğitim Sistemine Etkileri.....	123
Sıra Sende ...	126
Kaynaklar	129

BÖLÜM VI

EĞİTİMİN POLİTİK TEMELLERİ	131
Giriş	132
1. Politikanın Özellikleri ve Eğitim Politikası	133
2. Eğitim ve Politika İlişkisi	137
3. Eğitim Politikasına Etki Eden Kurum ve Yapılar	139
4. Eğitim Politikasına Etki Eden Ulusal Kaynaklar	141
4. 1. Kalkınma Planları.....	142
4. 2. Milli Eğitim Şuraları	144
4. 3. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.....	146
4. 4. Hükümet Programları.....	147
5. Eğitim Politikasına Etki Eden Uluslararası Kaynaklar.....	148
5. 1. Avrupa Birliği	149
5. 2. Bologna Süreci.....	150
5. 3. OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) ve Eğitim Politikalarına Etkisi	151
Sonuç.....	154
Sıra Sende ...	156
Kaynaklar	158

BÖLÜM VII

EĞİTİMİN HUKUKSAL TEMELLERİ.....	161
1. Milli Eğitim Temel Kanununda Eğitimin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri.....	162
2. Eğitimin Ulusal Nitelikli Hukuksal Dayanakları	166

3. Uluslararası Belgelerde Eğitim.....	174
4. Öğretmenlik Mesleğinin Hukuksal Statüsü.....	176
Okuma Parçası.....	186
Eğitimimizde Fırsat Eşitliği Sağlanmalıdır!.....	186
Sıra Sende... ..	187
Kaynaklar.....	189

BÖLÜM VIII

EĞİTİMİN EKONOMİK TEMELLERİ..... 191

Giriş.....	192
1. Ekonomi ve Eğitim Ekonomisi Kavramları.....	193
2. Eğitim, Büyüme ve Kalkınma İlişkisi.....	195
3. Eğitimin Yatırım ve Tüketim Özelliği.....	197
4. Eğitimde Talep ve Arz.....	199
4. 1. Eğitim Talebi.....	199
4. 1. 1. Eğitim Talebini Belirleyen Etmenler.....	201
4. 2. Eğitim Arzı.....	202
5. Eğitimin Maliyeti ve Finansmanı.....	203
5. 1. Eğitimin Maliyeti.....	203
5. 2. Eğitimin Finansmanı.....	204
Sıra Sende... ..	206
Kaynaklar.....	208

BÖLÜM IX

ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ ve TÜRKİYE'DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME 209

1. Meslek Olarak Öğretmenlik.....	210
2. Öğretmenlik Mesleğinin Nitelikleri ve Yeterlikleri.....	211
3. Öğretmen Rollerini.....	217
4. Etkili Öğretmen.....	220
5. Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme.....	221
6. Türkiye'de Mesleğin Statüsü.....	225
Sıra Sende... ..	230
Kaynaklar.....	232

BÖLÜM X

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN YÖNETSEL YAPISI.....	237
Giriş	238
1. Milli Eğitim Bakanlığının Tarihçesi	239
2. Türk Eğitim Sisteminin Yönetsel Yapısı.....	241
2.1. Milli Eğitim Bakanlığının Görevleri	243
3. Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı Yapısı.....	244
3. 1. Bakanlık	244
3. 2. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı	245
3. 3. Bakanlık Müşavirliği.....	247
3. 4. Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları	247
3. 5. Hizmet Birimleri	247
3. 5. 1. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü.....	248
3. 5. 2. Ortaöğretim Genel Müdürlüğü.....	248
3. 5. 3. Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü	249
3. 5. 4. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	250
3. 5. 5. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.....	250
3. 5. 6. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü.....	251
3. 5. 7. Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü	251
3. 5. 8. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.....	252
3. 5. 9. Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.....	252
3. 5. 10. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	253
3. 5. 11. Rehberlik ve Denetim Başkanlığı.....	254
3. 5. 12. Strateji Geliştirme Başkanlığı.....	255
3. 5. 13. Hukuk Müşavirliği	255
3. 5. 14. İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü.....	256
3. 5. 15. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü.....	257
3. 5. 16. Bilgi İşlem Grup Başkanlığı.....	257
3. 5. 17. İnşaat ve Emlak Grup Başkanlığı.....	258
3. 5. 18. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.....	260
3. 5. 19. Özel Kalem Müdürlüğü.....	261
3. 6. Ortak Görevler	261
3. 7. Çalışma Grupları	262
4. Taşra Teşkilatı.....	262
5. Yurtdışı Teşkilatı	263
Sıra Sende... ..	265
Kaynaklar	267

BÖLÜM XI

EĞİTİME DAİR YENİ YAKLAŞIMLAR.....	269
1. 21. Yüzyıl Bilgi Toplumunda Eğitim	270
2. Eğitim ve Teknoloji.....	270
3. Uzaktan Eğitim.....	271
1. Öğrenmeyle İlgili Yeni Yaklaşımlar	275
1. 1. Beyin Temelli Öğrenme	275
1. 2. Kuantum Öğrenme.....	277
1. 3. Yapılandırmacılık.....	278
1. 4. Çoklu Zekâ Kuramı	280
1. 5. Aktif Öğrenme	282
1. 6. Proje Tabanlı Öğrenme.....	283
1. 7. Yaşam Boyu Öğrenme	286
1. 8. Sorgulayıcı Öğrenme	288
1. 9. Yansıtıcı Düşünme.....	289
1. 10. Eleştirel Düşünme	290
Sıra Sende	292
Kaynaklar	294

ÖN SÖZ

İnsan ve eğitim kavramlarının birbirinden ayrılamayan bütünleşmiş iki kavram olduğu şüphesizdir. Çağlar boyunca medeniyetlerin her döneminde eğitim büyük önem taşımış, toplumları şekillendiren bir güç olarak görülmüştür. Toplumlar istedikleri insan tipini ve nitelikli insan gücünü değişimin başlıca yolu olan eğitim süreci ile yetiştirmiş, yetiştirmeye devam etmekte ve gelecekte de yine eğitim yoluyla yetiştirmeye devam edecektir.

Tümevarımsal bir perspektifle ele alındığında eğitim, önce bireysel düzeyde istenilen davranış değişikliğini oluşturarak bireyden topluma doğru bir akış sağlayarak bireyler aracılığıyla toplumları değiştirecektir. Dolayısıyla eğitilmiş bireylerden oluşan toplumlar, istenilen düzeyde gelişmeyi ve ilerlemeyi başarabilecektir.

Öğretmen, eğitim ve toplum arasında dinamik, etkileşim temelli bir ilişki bulunmaktadır. Toplumların etkili olabilmesi sağlayan ve toplumları şekillendirip kalkındırarak güç olan eğitim görevini öğretmenler üstlenmişlerdir. Güçlü yetişmiş öğretmenleri olan toplumların politik, sosyal, ekonomik tüm alanlarda da başarılı olması beklenen bir gerçeklik olacaktır. Kısacası öğretmenler toplumları başarıya ulaştıracak çok güçlü bir görev ifa etmektedir. Bu bağlamda bireylerin en yakın çevresini oluşturan aileden sonra yine bireye en yakın çevrede bulunan öğretmenler, hayat boyu öğrenme serüveninde her birimizin hayatına dokunmaktadır. İfa ettikleri görevin taşıdığı önemin bilinciy-le eğitimin önemini bilen, analitik düşünebilen, içinde yaşadığı topluma duyarlı ve sorumluluğunun farkında olan öğretmenlerle sağlıklı nesiller inşa edilmesi mümkün olacaktır.